

Evaluatie

Lokaal Innovatiefonds Rheden-Rozendaal 2015-2016

Versie: 27-03-2017.

Inleiding

Over 2015 en 2016 zijn 4 rondes/tranches gehouden om aanvragen op grond van het lokale innovatiefonds in te dienen. Daarvan is in totaal 72 keer gebruik van gemaakt. Over de ingediende plannen is door een commissie, samengesteld met externen, geadviseerd aan het college. Op de toegekende en afgewezen plannen is een inhoudelijke analyse uitgevoerd. De resultaten daarvan vindt u in dit document. De reacties van de overige partijen hierop en het proces, worden na ontvangst daarvan nog toegevoegd.

Lokaal Innovatiefonds Rheden-Rozendaal

Bij de voorbereiding op het regionaal contracteren van partijen in het kader van de Wmo2015 en de nieuwe Jeugdwet, is besloten 3% van het inkoopbudget af te romen voor nieuwe ontwikkelingen, waarvan 1,5% te bestemmen voor regionale- en 1,5% uitsluitend voor lokale initiatieven. Er is voor lokale initiatieven voor 2015 en 2016 € 256.617 per jaar beschikbaar gesteld door Rheden en € 5.909 door Rozendaal. Dat is samen € 262.526 per jaar en over 2 jaren € 525.052. Met deze ruimte voor innovatie werd en wordt beoogd in een versneld tempo een substantiële bijdrage aan de transformatieopgave te leveren in de dienstverlening in het sociale domein, welke dienstverlening mede gericht dient te zijn op preventie. Daartoe zijn specifieke, op de Algemene Subsidieverordening (ASV) gebaseerde, Beleidsregels vastgesteld door het college. De innovaties hoeven overigens niet persé in het sociaal domein plaats te vinden, maar kunnen vanuit andere domeinen wel hun uitstraling of preventieve werking in het sociaal domein hebben.

Adviescommissie Innovatiefonds

In Rheden en Rozendaal is (samen-) gewerkt met een lokale Adviescommissie Innovatiefonds Rheden-Rozendaal die over alle ingediende aanvragen heeft geadviseerd. Deze Adviescommissie heeft zich in 2015 en 2016 in 4 tranches gebogen over de ingediende aanvragen van organisaties en individuele personen/zzp-ers. De Commissie was samengesteld conform de richtlijnen, genoemd in de beleidsregels Lokale stimulering innovatie sociaal domein d.d. 23 juni 2015 en de gewijzigde versie ervan d.d. 22 december 2015.

De Adviescommissie bestond uit de volgende leden:
de heer P. Manders, tot september 2016 (vanuit de Adviesraad sociaal domein)
de heer E. Mesritz, vanaf september 2016 (vanuit de Adviesraad sociaal domein)
mevrouw A. Vos (vanuit de VGGM/GGD)
mevrouw B van Zon (vanuit Humanitas)
mevrouw M. van Mierlo (v/h dir. Welzijnsinstellingen)
mevrouw M. Meekes, alleen 1e tranche (vanuit Indigo)
de heer M. Pijpers, (vanuit Dierensche Boys en ondernemer)
mevrouw M. Jansma (vanuit gemeente Rozendaal)
mevrouw M. van Hooff (vanuit gemeente Rheden, voorzitter)
Ondersteuning vanuit de gemeente Rheden:
de heer J. Martens, secretaris en mevrouw R. Geertsma, notuliste.

Beleidskaders

Als beleidsmatige informatie voor de uitoefening van haar taak heeft de commissie als kader de volgende stukken gekregen en gebruikt ter advisering:

1. Notitie Innovatiefonds Sociaal Domein, Regio Arnhem en gemeenten Rheden en Rozendaal 2015-2016, maart 2015;

2. Voorkomen is beter dan genezen, april 2015;
3. Vaststelling beleidsregels lokale stimulering innovatie sociaal domein, juni 2015;
4. Gewijzigde beleidsregels lokale stimulering innovatie sociaal domein, december 2015.

Tijdens het proces is gebruikt gemaakt van:

Aanbevelingen voor de beoordeling van subsidieaanvragen door de beleidsmedewerkers uit het team Strategie en Ontwikkeling van het sociaal domein en van de afdeling juridische zaken.

De beoordeling van de initiatieven vond zijn oorsprong in bovenvermelde stukken alsmede de pitchavonden.

Totaal generaal sprongen de criteria Vernieuwend, Preventie, Versterking eigen kracht van inwoners en Verbinding en samenwerking eruit.

De criteria duurzame voortzetting, aansluiting op de behoefte van inwoners alsmede kansen biedend zijn eveneens in onze advisering betrokken.

Werkwijze en proces binnen de adviescommissie

Middels een format hebben alle commissieleden de ingediende initiatieven –individueel - beoordeeld middels een score; cijfer tussen de 1-4 voldoet niet; cijfer tussen 5-7 voldoet misschien; cijfer hoger dan 7 voldoet.

Op het format was het mogelijk om aanvullende vragen te stellen dan wel opmerkingen te plaatsen. De individuele beoordelingen werden getotaliseerd en in de vergadering besproken in volgorde van voldoet, voldoet niet, twijfelgeval etc.

Er vonden levendige discussies plaats bij:

- verschillen van scores: wat betekent een cijfer? wat is de waarde erachter? hoe streng of soepel vul je het format in? wat is de kennis van het veld waard bij je scores?
- verschil van inzicht over de bedoeling van het innovatiefonds, over de mate van vernieuwing en de manier waarop initiatieven varianten waren van reeds bestaande activiteiten? Of worden er langs deze weg misschien wegbezuinigde activiteiten opgevoerd? Zeker bij de 1e tranches viel het mogelijke effect van bezuinigingen van instellingen op, met name door het opvoeren van personeels- en dergelijke organisatiekosten.
- totaal nieuwe initiatieven, die we nog niet kenden, maar waar we wel heil in zagen of juist niet vanwege gebrekkige informatie, "de zoveelste loot van hetzelfde", bestaat regionaal al etc.
- het bevragen van elkaar vanuit een ieders andere achtergrond en kennis.
- de aard en omvang van de bedragen die gevraagd werden.

Bij de opvolging van de tranches werden de discussies steeds scherper op de doelstellingen van het innovatiefonds.

De commissie is zich er steeds van bewust geweest dat er "publieke" gelden worden uitgedeeld en dat daar zorgvuldig mee omgegaan moet worden.

Bovenstaande werkvorm maakte dat de commissie het met elkaar goed eens kon worden over de advisering omdat:

- alle vragen en opmerkingen zoveel mogelijk tijdens de vergaderingen zijn besproken en onderdeel geworden van de advisering;
- aan de instellingen bij onduidelijkheden nadere vragen zijn gesteld;
- door de beleidsmedewerkers vaak goede adviezen in relatie tot gemeentelijk beleid zijn gegeven en er aan de beleidsmedewerkers nadere vragen konden worden gesteld m.b.t. aanvragen op hun gebied;
- er goede aandacht besteed is aan de motivatie van de advisering;
- de resultaten van de vorige tranche(s) meegenomen zijn naar de volgende;
- de commissie ook kritisch is gebleven op de rol van de gemeente en de commissie;
- bij sommige aanvragen navraag is gedaan in de regio/inbedding ervan elders;

De jurist van de gemeente heeft ons geïnformeerd over de juridische aanscherping van de adviezen.

Op het eind van elke tranche hebben we alle concept-adviezen nog een keer getoetst op de vraag of we voldoende consistent zijn geweest.

De commissie was zich er ook goed van bewust, dat er best een project mocht mislukken, omdat dat onvermijdbaar is bij het zoeken naar nieuwe wegen.

Aantal aanvragen en budget

Over 2015 en 2016 zijn elk jaar 2 tranches uitgevoerd. Dit heeft in totaal tot 72 aanvragen geleid, waarvan er 28 zijn toegekend en 44 afgewezen, als volgt gespecificeerd:

Tranche	Totaal aantal aanvragen	Waarvan afgewezen	Waarvan toegekend	Tot een bedrag van
2015-1	16	10	6	76.208
2015-2	28	18	10	170.383
2016-3	10	4	6	100.018
2016-4	18	12	6	90.099
Totaal	72	44	28	436.708
			Totaal beschikbaar	525.052
			Resterend	88.344

In een zestal situaties is er sprake van overlap geweest, omdat dezelfde organisatie een hernieuwde- of een vervolgaanvraag heeft ingediend. Dit is niet substantieel van invloed op de analyse.

Uit het verloop van het aantal ingediende aanvragen over de 4 tranches blijkt overigens niet dat het in aantal afneemt. Hierin zit dus geen reden om het innovatiefonds overbodig te vinden.

Preventie

Het aspect preventie, als toetsingscriterium naast innovatie, is vanaf de 3^e tranche – door aanpassing van de beleidsregels per 1-1-2016 – gewijzigd in een afwijzingsgrond als er geen sprake van preventie is.

In de volgende situaties was er niet tot nauwelijks sprake van een preventief aspect:

In tranche 1: 7 keer niet (6 bij de afwijzingen en 1 bij de toekenningen);

In tranche 2: 10 keer niet (8 bij de afwijzingen en 2 bij de toekenningen);

In tranche 3: 1 keer niet (1 bij de afwijzingen en 0 bij de toekenningen);

In tranche 4: 7 keer niet (7 bij de afwijzingen en 0 bij de toekenningen).

De initiatieven die subsidie ontvangen zijn verantwoordelijk voor de monitoring en rapportages van de projecten. De tijdstippen waarop dat dient te gebeuren zijn als voorwaarde in de beschikkingen opgenomen. De meeste projecten uit 2015 hebben een doorlooptijd tot 31-12-2016. De ingediende projecten in 2016 lopen grotendeels tot 31 december 2017.

Er vindt een eindverantwoording plaats op activiteiten en bestede middelen. Afhankelijk van het type en looptijd van een project wordt een tussenrapportage gevraagd.

Bij toekenning wordt 90% van het subsidiebedrag uitbetaald. Na beoordeling van de eindrapportages vindt definitieve vaststelling van de subsidie plaats, gevolgd door een financiële afrekening.

Vanuit de 2^e tranche zijn 2 bezwaarschriften ingediend. Deze zijn allebei ongegrond verklaard. Een derde bezwaarschrift uit de 4^e tranche loopt nog.

Rode draad in de advisering

Positief scoorden initiatieven:

- ter ondersteuning van vrijwilligers, mantelzorgers en maatjes, gericht op samenredzaamheid, activering en netwerkontwikkeling (15);

- die inzetten op een verbreding van hun oorspronkelijke doelgroep (ouderenzorg naar algemener aanbod in de wijk bijv.);
- die naast de oorspronkelijke doelstelling (sportclub bijv.) ook expliciet aandacht besteden aan probleemsigalering bij de leden (zorg voor elkaar);
- waar het ging om een behoorlijke vernieuwing, d.m.v. dorps theater en crowdfunding;

Negatief scoorden initiatieven die:

- een bijdrage vroegen voor investeringen in vastgoed (verbouw bijv.);
- ook aangevraagd waren in de regio;
- bestonden uit een onderzoek naar haalbaarheid;
- gericht waren op interne (bij-)scholing op het vakgebied;
- gericht waren op deelaspecten binnen de hulpverlening, een aanpak of een vorm van dagbesteding, waarbij toekenning zou leiden tot vergroting van de versnippering, wat juist niet de bedoeling is;
- technische ontwikkelingen betroffen (website of app), welke als regulier product in de markt te zetten zijn;
- een vorm van hulpverlening kenden, welke in onze gemeenten al aanwezig is.

De adviezen zijn overigens door het college allemaal ongewijzigd overgenomen.

Verder opvallende zaken

1. Veel aanvragen waren -zeker- gericht op innovatie, maar nog veel varianten van bekende zaken/activiteiten.
2. Blijkbaar is het voor instellingen toch moeilijk om echt "niches" in de markt te zetten.
3. Veel aanvragen leken een "gat in de markt", maar gingen volledig voorbij aan bestaande initiatieven.
4. Het palet aan hetgeen aangeboden werd, werd steeds groter omdat er meer "éénpitters" met bepaalde expertise op de markt zijn.
5. Bij een aantal aanvragen werden nadere vragen gesteld aan de instelling ter verduidelijking.
6. Instellingen werden aangespoord aanvragen in te dienen, hetgeen ons inziens wat haaks stond op het "ondernemerschap" van de instelling zelf.
7. Alle instellingen gaven aan met elkaar samen te werken dan wel te gaan samenwerken, maar de feitelijkheid ervan werd ons niet altijd duidelijk.
8. Een goed plan indienen was voor een aantal aanvragers niet gemakkelijk; enkelen is dat moeilijk gelukt en zijn daar in begeleid.
9. Tijdens het experimenteren mocht er ook wat mislukken (wat ook 1 keer is gebeurd).
10. Veel aanvragen betekende dat er veel leeft en er veel initiatieven zijn, maar levert dat ook veel op ten gunste van de burger? Wordt de keus voor hen niet teveel en onoverzichtelijk?
11. Soms is een aanvraag opgeknipt "om het eerst maar eens met één groep, dorp of jaar te proberen" en soms werd er uitgebreid bij groot succes als er niet onmiddellijk andere financiering voor handen was.
12. De commissie probeerde versnippering van dienstverlening te voorkomen en adviseerde dan ook vaak om verbinding met een of meer andere organisaties te leggen, bepaalde beoogde doelgroep naar alle/meerdere doelgroepen te verbreden, een aspect als bijscholing op een vakgebied te zien enz.;
13. Er werden veel aanvragen ingediend door kleine(re) instellingen.
14. Mocht het Innovatiefonds doorgezet worden dan zien wij graag meer/andere aanvragen van degenen die we gemist hebben, zoals
 - vragen vanuit het bedrijfsleven
 - cross-overs tussen zorg en welzijn en bijv. bedrijfsleven
 - vragen vanuit wijken, vraag om wijkbudget bijv.
 - vragen van medelanders.

Aanbevelingen

Voor NU

1. Het werken met een Innovatiefonds en een Commissie is zeker zinvol, daar waar het de toedeling betreft van publiek geld. Een onafhankelijke partij onderzoekt en adviseert, de gemeente beschikt. De Commissie fungeert als "sociaal geweten" en dat is goed.
2. Het is handig als de Commissie een keer voordat alles begint bij elkaar komt om de bedoeling ervan + duidelijkheid over van belang zijnde stukken en de stand van e.e.a. in de gemeente met elkaar te communiceren en nadere vragen te stellen.
3. T.a.v. de vergaderingen:
 - De kennis en achtergrond van de gemeente middels de voorzitter en de secretaris is belangrijk, maar waak ervoor dat de Commissie een onafhankelijk advies blijft geven.
 - Het is van belang dat er goede notulen zijn, met daarin duidelijk omschreven wat de Commissie heeft geadviseerd en hoe de beschikking eruit komt te zien.
4. Qua experimenteerruimte is het wenselijk geld beschikbaar te houden dan wel door te schuiven naar een volgend jaar.
5. Het echt in de markt zetten van nieuwe "producten" door instellingen vergt tijd in denken en doen. Experimenteren en de ruimte krijgen om fouten te maken, betekent ook geld beschikbaar houden voor een later tijdstip.
6. Innovatie is mooi, maar bestendinging van de meerwaarde/de borging is ook belangrijk.
7. Het is verstandig om bij iedere aanvraag meetbare gegevens te verbinden, die betrekking hebben om een of meerdere van de toewijzingscriteria.
8. Format van de aanvraag kan strakker m.n. op bereik en output, het blijft gemeenschapsgeld.
9. Wellicht ook uitsluitingscriteria opnemen in de beleidsregels en het format.

Voor de TOEKOMST

10. Verbinding leggen met het onlangs vastgestelde MeerJarenBeleidskader Sociaal Domein acht de commissie een goede zaak.
11. Wij zien graag een evaluatie over twee jaar nadat alle aanvragen geëvalueerd zijn.
12. Hoeveel burgers zijn er überhaupt bereikt versus de inzet van middelen?
13. Het lijkt ons mooi om dan ook een overzicht te hebben van hetgeen aan subsidie reeds wordt betaald en "erbij" is gekomen vanuit de initiatieven van het fonds of wat is verdwenen.
14. Wij willen graag weten wat het heeft opgeleverd voor de gemeente/burgers bij het binnenhalen van partijen van "buiten" de gemeente, die geen kennis hebben van de sociale kaart/geen netwerk kennen.

Tenslotte

De Commissie heeft haar werk steeds met plezier en enthousiasme gedaan. De leden waren aan elkaar "gewaagd" en konden vanuit ieders achtergrond en expertise goed tot adviezen komen.

De adviescommissie Innovatiefonds Rheden-Rozendaal.